

Katalogizace rukopisných/tištěných vysokoškolských kvalifikačních prací

Vysokoškolskou kvalifikační prací je míněn dokument předkládaný za účelem získání vědecké nebo pedagogické kvalifikace na vysoké škole nebo univerzitě.

Vzhledem k různým potřebám katalogizujících institucí (zejména knihoven vysokých škol) bude u těchto prací častěji nastávat situace, kdy při rozhodování o způsobu zápisu bude záležet na úvaze katalogizátora, případně na politice příslušné instituce.

Při popisu vysokoškolských kvalifikačních prací se z hlediska vzniku a způsobu šíření můžeme setkat s těmito případy:

- A. Nepublikované**
- B. Publikované**
- C. Publikované dodatečně (původní text práce)**
- D. Přepřacované verze**
- E. Publikované odborné práce, dodatečně předložené k obhajobě (obvykle se jedná o kvalifikační práce vyšší úrovně)**

Materiál se nezabývá dalšími pracemi, vzniklými v souvislosti s vysokoškolským studiem (seminární práce, ročníkové práce, závěrečné práce rekvalifikačního studia apod.).

A. Nepublikované vysokoškolské kvalifikační práce

Práce nebyla veřejně publikovaná a distribuovaná.

Popisujeme ji jako jakýkoli nepublikovaný textový zdroj, což se odrazí v polích LDR, 264 a 340.

Pole LDR

- Na pozici 06 bude kód „t“ (rukopisný textový dokument)

Pole 100

- Autor práce bude uveden v poli 100, kód role v podpoli \$4 bude „dis“

Pole 245

- Údaj o typu práce např. habilitační práce (i když se vyskytuje na titulní stránce) se neuvádí do pole 245, ale do poznámky (pole 502)

Pole 264

- Druhý indikátor bude mít hodnotu „0“ (vytvoření/vznik)
- Jedná se o rukopis, povinné je tedy pouze podpole \$c (rok)

- Podpole \$a (místo) není povinné. Pokud je místo vzniku zjistitelné, uvedení údaje závisí na rozhodnutí instituce a/nebo katalogizátora
- Podpole \$b se nikdy neuvádí
- Datum a místo obhajoby nemusí být totožné s datem a místem vzniku, proto:
 - Je-li na práci uveden rok, případně i místo vzniku (napsání, dokončení) práce, tyto údaje zapíšeme v poli 264
 - Máme-li k dispozici pouze údaje o místě a datu obhajoby, můžeme je použít jako podklad k zápisu údajů v poli 264, ale uvedeme je v hranaté závorce. Zápis je stejný, jako v případě zjišťování/odhadu údajů u jiných zdrojů, tedy: údaj v hranaté závorce znamená, že nebyl uveden přímo na zdroji, ale zjistili jsme ho v jiných pramenech (může to být i osobní sdělení autora); údaj v hranaté závorce **s otazníkem** znamená pravděpodobnou, ale nikoli 100% ověřenou informaci.

Několik příkladů nejčastějších způsobů zápisu (mohou se objevit i jiné varianty – bude záležet na tom, které z údajů byly uvedené na pramenech popisu a které byly ověřené v jiných pramenech nebo odhadnuté):

264#0\$c2019

Známe jen datum vzniku práce (na rozdíl od publikovaných zdrojů tedy stačí mít v poli 264 vyplněné pouze podpole \$c); místo jsme nezjistili (nebo ho instituce/katalogizátor nepovažuje za potřebné uvádět)

264#0\$c[2019?]

Žádná informace o místě a datu vzniku není uvedena, zapsali jsme odhadnutý rok

264#0\$aOlomouc,\$c2019

Na zdroji je výslovně uvedeno místo a datum **vzniku** práce

264#0\$a[Olomouc],\$c[2019]

Místo a datum je zjištěno v jiných pramenech, mimo popisovaný zdroj (osobní sdělení autora, informační systém školy apod.)

264#0\$a[Olomouc?],\$c[2019?]

Pravděpodobné místo a datum (může být odvozeno z údajů o škole a datu obhajoby)

264#0\$a[Česko],\$c[2019?]

Přesné místo není známo, ale je odvozena země vzniku

Pole 340

- V tomto poli můžeme specifikovat techniku záznamu, tedy např. „rukopis“ (pro text psaný vlastní rukou), „strojopis“, „počítačový tisk“ apod.
Pole není součástí minimálního ani doporučeného záznamu, záleží tedy na rozhodnutí instituce/katalogizátora.

Pole 502 - poznámka k disertaci

V rámci úplného záznamu povinná poznámka.

U minimálního a doporučeného záznamu záleží na rozhodnutí instituce/katalogizátora.

Existují dvě možné formy zápisu (volba záleží na rozhodnutí instituce/katalogizátora):

Nestrukturovaná

- Zapisuje se v podpoli \$a, uvádí se stupeň vysokoškolské kvalifikace, za ním v závorce titul a po dvou spojovnících (bez mezer) název vysoké školy a fakulty (v případě potřeby i katedry/ústavu apod.), po čárce pak rok obhajoby, je-li zjistitelný (může být odlišný od roku vytvoření/vzniku).

- Pole 502 obvykle začíná takto:
\$aBakalářská práce (Bc.)--
\$aDiplomová práce (Mgr.)--
\$aDiplomová práce (Ing.)--
\$aRigorózní práce (PhDr.)--
\$aRigorózní práce (RNDr.)--
\$aDisertace (Ph.D.)--
\$aDisertace (CSc.)--
\$aDisertace (DrSc.)--
\$aHabilitační práce--
\$aTeze disertace (Ph.D.)--

502 *\$aDiplomová práce (Mgr.)--Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, 2019*

Strukturovaná:

- \$b obhajovaný titul
- \$c udělující instituce (vysoká škola, fakulta), případně sídlo školy
- \$d rok obhajoby
 502 *\$bPhDr.\$cUniverzita Karlova, Filozofická fakulta\$d2019*

(Další poznámky označující vztah mezi popisovanou jednotkou a autorovou disertací a poznámky týkající se autoreferátů a abstraktů se uvádějí v poli 500 - Všeobecná poznámka).

Pole 655

- typ práce
 655 #7 *\$adiplomové práce\$2czenas*

Pole 700 (+500)

- Pokud instituce/katalogizátor považuje za potřebné zapsat vedoucího práce (\$4ths) a/nebo oponenta (\$4opn), uvádíme údaj v polích 500 a 700 (nikoli v poli 245).
 500 *\$aVedoucí práce:*
 500 *\$aOponent:*

Pole 710

- Škola, fakulta, případně katedra/seminář/ústav atd. (korporaci přebíráme ze souborů autorit; není-li tam, vytvoříme záhlaví standardním způsobem podle pravidel – viz příručka „Katalogizace podle RDA ve formátu MARC 21“, kapitola „110/710 Hlavní/vedlejší záhlaví pro korporaci“)
- Kód v podpoli \$4 bude „dgg“

B. Publikované vysokoškolské kvalifikační práce

Jedná se o publikovaný a distribuovaný zdroj, ale zároveň slouží jako práce určená k obhajobě titulu. Má formu knihy a obvykle má přidělené ISBN, ale také obsahuje stránku (vytištěnou jako součást zdroje nebo jako samostatně vložený list) s údaji požadovanými při obhajobě práce (titul, údaje o autorovi práce, vedoucím a oponentovi, datum obhajoby atd. - předpokládá se samozřejmě, že datum obhajoby je pozdější, než datum vydání knihy).

Často vychází v rámci řady publikací vydávaných přímo příslušnou vysokou školou.

Popisujeme jako jakoukoli jinou tištěnou knihu, včetně údajů v poli 264.

Pole 100

- Autor práce bude uveden v poli 100, kód role v podpoli \$4 bude „dis“

Pole 502 - poznámka k disertaci

V rámci úplného záznamu povinná poznámka.

U minimálního a doporučeného záznamu záleží na rozhodnutí instituce/katalogizátora.

Existují dvě možné formy zápisu (volba záleží na rozhodnutí instituce/katalogizátora):

Nestrukturovaná

- Zapisuje se v podpoli \$a, uvádí se stupeň vysokoškolské kvalifikace, za ním v závorce titul a po dvou spojovnících (bez mezer) název vysoké školy a fakulty (v případě potřeby i katedry/ústavu apod.), po čárce pak rok obhajoby, je-li zjistitelný (může být odlišný od data vydání).
 - Pole 502 obvykle začíná takto:
 - \$aBakalářská práce (Bc.)--*
 - \$aDiplomová práce (Mgr.)--*
 - \$aDiplomová práce (Ing.)--*
 - \$aRigorózní práce (PhDr.)--*
 - \$aRigorózní práce (RNDr.)--*
 - \$aDisertace (Ph.D.)--*
 - \$aDisertace (CSc.)--*
 - \$aDisertace (DrSc.)--*
 - \$aHabilitační práce--*
 - \$aTeze disertace (Ph.D.) --*
- 502 \$aDiplomová práce (Mgr.)--Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, 2019*

Strukturovaná:

- \$b obhajovaný titul
 - \$c udělující instituce (vysoká škola, fakulta), případně sídlo školy
 - \$d rok obhajoby
- 502 \$bPhDr.\$cUniverzita Karlova, Filozofická fakulta\$d2019*

(Další poznámky označující vztah mezi popisovanou jednotkou a autorovou disertací a poznámky týkající se autoreferátů a abstraktů se uvádějí v poli 500 - Všeobecná poznámka).

Pole 655

- typ práce
- 655 #7 \$adiplomové práce\$2czenas*

Pole 700 (+500)

- Pokud instituce/katalogizátor považuje za potřebné zapsat vedoucího práce (\$4ths) a/nebo oponenta (\$4opn), uvádíme údaj v polích 500 a 700 (nikoli v poli 245).
- 500 \$aVedoucí práce:*
500 \$aOponent:

Pole 710

- Škola, fakulta, případně katedra/seminář/ústav atd. (korporaci přebíráme ze souborů autorit; není-li tam, vytvoříme záhlaví standardním způsobem podle pravidel – viz příručka „Katalogizace podle RDA ve formátu MARC 21“, kapitola „110/710 Hlavní/vedlejší záhlaví pro korporaci“)
- Kód v podpoli \$4 bude „dgg“

C. Dodatečně publikované vysokoškolské kvalifikační práce

Práce, která byla až dodatečně vydaná ve formě standardní knihy.

Popisujeme jako jakoukoli jinou tištěnou knihu

Pole 100

- Kód role v podpoli \$4 bude „aut“

Poznámka o disertaci bude v poli 500

- není povinná ani v rámci úplného záznamu, ale doporučuje se zapsat
- pokud to instituce/katalogizátor považuje za potřebné, je možné doplnit i další údaje (škola, rok obhajoby)

Příklady:

500 \$a Původně předloženo jako autorčina disertace

500 \$a Původně předloženo jako autorova diplomová práce (Mgr.)--Univerzita Karlova, 2014

D. Přepracované verze vysokoškolských kvalifikačních prací

Můžeme se setkat i s publikovanými zdroji, na nichž je uvedeno, že se jedná o přepracovanou (upravenou, rozšířenou, ... apod.) verzi autorovy vysokoškolské kvalifikační práce.

Takový zdroj popisujeme jako standardní monografii.

Informaci o disertaci lze zapsat v poli 500 jako poznámku:

500 \$a Přepracovaná verze autorovy disertace

Vedoucího práce, oponenta, školu atd. neuvádíme.

Pokud původní disertace byla předložena pod jiným názvem a katalogizátor považuje za potřebné to uvést, je možno zapsat údaj v poznámce a/nebo v poli 700 jako záhlaví Autor/Název.

E. Publikované odborné práce, dodatečně předložené k obhajobě (nejčastěji habilitační práce)

Popisujeme jako standardní publikovaný zdroj.

Z hlediska katalogizace není možné ho považovat za vysokoškolskou kvalifikační práci, protože v době vydání tomu tak nebylo (kromě toho při zpracování záznamu tato informace nemusí být k dispozici).

Pokud to instituce/katalogizátor považuje za potřebné, lze informaci zapsat do poznámky 500, případně uvést školu i v poli 710.

V případě pochybností, jestli se jedná o nepublikovanou (A) nebo publikovanou (B) práci, považujeme zdroj za **nepublikovaný**.

V případě pochybností, jestli se jedná o aktuální práci, která bude/byla použita pro obhajobu (B), nebo o dodatečně publikovanou práci (C), považujeme práci za **publikovanou až dodatečně**.

Dodatek:

PŘÍLOHY K DISERTACÍM

Standardní přílohy zapisujeme stejně jako u ostatních dokumentů (podpole \$e, případně poznámka a/nebo selekční údaj – viz příručka „Katalogizace podle RDA ve formátu MARC 21“ a další instrukce).

U entit, které nejsou typickou přílohou, záleží na typu entity a na rozhodnutí instituce/katalogizátora.

- 1) Absolventský projekt, absolventský koncert či umělecký výkon apod., kde se praktická část také považuje za práci kvalifikační - tj. absolventské projekty, které jsou fyzicky samostatné, ale přitom jsou součástí kvalifikační práce (týká se převážně vysokých škol uměleckého směru; podrobný popis problematiky s některými konkrétními příklady viz databáze Dotazy ke katalogizaci, dotaz 343 [<https://katdotaz.nkp.cz/query/343/>]):
Vytvoří se samostatný katalogizační záznam pro textovou část; pokud má praktická část charakter samostatného celku, také se pro ni vytvoří samostatný katalogizační záznam. Samostatné katalogizační záznamy se navzájem propojí, a to i v případě, kdy další absolventská práce s textovou částí tematicky nesouvisí.
V praxi to znamená, že ve formátu MARC 21 se údaj o vztahu obou děl zapíše v obou záznamech v poznámce v poli 580 a v příslušném propojovacím poli 7XX.
- 2) Datasets (nebo jiné soubory, které jsou uloženy v repozitáři, ale jsou součástí prací):
Pokud existuje v databázi záznam na tento soubor, je možné záznamy navzájem propojit opět pomocí polí 7XX s vysvětlující poznámkou.
Není-li možnost propojení, je vhodné na existenci související entity upozornit alespoň v poznámce.